ЦЕНТЪР ПО ХУМАНИТАРНИ НАУКИ

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Утвърждавам:
Декан:

ED 433

МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ЧОВЕК-ОБЩЕСТВО И ЧОВЕК-ПРИРОДА В НУ

Актуал.: Протокол №5/28.09.2022г. на УНС-ЦХН

Лектор: проф. д-р Мария Алексиева

АНОТАЦИЯ

Процесите на глобализацията и на научно-технически прогрес в съвременното общество водят до необходимостта от интеграция на научните знания. Това налага нова визия за образованието още в началния етап на обучение. То трябва да е ориентирано към изграждане на определен обем от знания, формиране на познавателни, комуникативни, социални умения и на ценностна система. Новата образователна парадигма намира отражение и се проектира чрез разнообразни образователни подходи. На преден план в обучението по Околен свят, Човекът и природата и Човекът и обществото излиза интегралният подход в обучението.

Учебната програма за дисциплината МОСЧПЧО е структурирана на тази основа.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Академичният курс по Методика на обучението по Околен свят, Човекът и природата и Човекът и обществото насочва вниманието на студентите към формиране на знания и умения за преподаване на учебно съдържание чрез интегративни връзки между учебните дисциплини по Околен свят, Човекът и природата и Човекът и обществото в НУ. Откриването и осмислянето на тези връзки е необходимо, тъй като спомага за овладяване на интегративния подход от студентите, които след това ще имат необходимите компетенции да реализират интегративните процеси в началното училище при планирането и осъществяването на урочната дейност при запознаване с природния и със социалния свят. Друга цел на обучението е студентите да се запознаят и да овладеят съвременни методи и техники, гарантиращи осъществяването на “живата” връзка на детето с обкръжаващата го природна и обществена среда.

Като изходни учебни резултати се очаква, студентите да:

- познават учебните програми по Околен свят (1 и 2 клас) и Човекът и природата и Човекът и обществото (3 и 4 клас);

- познават основни принципи на структуриране на учебното съдържание по ОС, ЧП и ЧО и спецификата на подходите за работа с малките ученици;

- планират и реализират различни форми на обучение, адекватни на възрастовите и индивидуални особености на малките ученици и подходящи за учебните дисциплини ОС, ЧП и ЧО

- прилагат на практика знанията си за природната и социалната среда

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината е част от учебния план на Бакалавърската програма по Предучилищна и начална училищна педагогика и има базисен и интегриран характер.

ФОРМА на ОБУЧЕНИЕ

- редовно обучение
- задочно обучение

СТАТУТ И СТРУКТУРА

Специалност	Статут	Кредити	Дистанционно обучение				Редовно обучение			Задочно обучение		
ПНУП	**Задължителна**	**7**	***Пр.***	***л***	***с***	***общо***	***л***	***с***	***общо***	***л***	***с***	***общо***
							40	***30***	***70***	***20***	***15***	***35***

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

А. Лекционен курс

Тема 1. Специфика при възприемането на темите за природната и за социалната среда от учениците от начална училищна възраст.

Съдържание (основни параметри, ключови думи и понятия)

Особености на съвременното природо-научно обучение. Водещи идеи при изучаване на обществото и природата в етапа 1. – 4. клас.

Тема 2. Проблеми и особености при конструирането на учебно-възпитателния процес по ОС, ЧО и ЧП в началното училище

Съдържание. Урокът – основна организационна форма на обучение по ОС, ЧП и ЧО в началното училище. Типове уроци.

Тема 3. Формиране на представи и понятия за природата и за социалната среда у учениците от начална училищна възраст

Съдържание - групи понятия, принципи за групиране на учебното съдържание (специфика, предимства), вариантни подходи за формиране на понятия, специфични трудности.

Тема 4. Основни и специфични форми на обучение при запознаване на учениците от началното училище с природната и социалната среда

Съдържание - специфика (според тематиката), възпитателни акценти, използвани методи, предимства и недостатъци.

Тема 5. Използване на отворени учебни ситуации при запознаването на учениците от началното училище с природата и със социалната среда

Съдържание - „многоперспективност” в обучението, същност на отвореното обучение, форми, съдържателни и методически акценти, предимства и проблеми.

Тема 6. Обучение чрез метода на проектите.

Съдържание. Организиране на проектни седмици. Запознаване на учениците от начална училищна възраст с природата и с обществената среда чрез “проектно обучение” (обучение чрез проекти) - история, примерни теми, предимства, трудности.

Тема 7. Методика за запознаване на учениците от началното училище с природата чрез непосредствен контакт с природата

Съдържание - модерни концепции, методи на обучение, дейности, осигуряващи възможности за нагледно и активно учене.

Тема 8. Проблемно-ориентирано обучение при запознаването на учениците от началното училище с природата и със социалната среда

Съдържание – специфика на проблемно-ориентираното обучение, подходи и методи.

Тема 9. Запознаване с природата чрез „откривателско учене" в началното училище

Съдържание - методи, учебни дейности, които осигуряват възможности за активно учене, формиране на процесуални умения.

Тема 10. Съвременни концепции за реализиране на идеи за екологично образование в началното училище

Съдържание – предимства, тематични акценти, възпитателни измерения.

Тема11. Контрол и проверка на знанията и уменията на учениците в хода на обучението по роден край, околен свят, човекът и природата, човекът и обществото

Съдържание – специфика на оценяването по роден край, околен свят, човекът и природата, човекът и обществото, видове контрол и оценяване на знанията, предимства и недостатъци, проблеми при оценяването.

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

Учебното съдържание по дисциплината е ориентирано към смесения тип обучение, което се характеризира с интегриране на разнообразни информационни и комуникационни технологии и традиционни и интерактивни методи на преподаване.

С цел да се провокира мисленето на студентите, както и да се мотивира участието им в хода на работата по време на лекциите се използва т.нар. интерактивна лекция. Тя дава възможност съдържанието по дадена тема да се „разбие" на сегменти – сегмент на лекция в съчетание със сегмент, по който студентите работят по групи или самостоятелно върху определена част от съдържанието, участват в дебати, представят журналистически материали по поставени от преподавателя задачи.

Курсът е разработен в електронен вид. Качен е в обучителната платформа MOODLE и осигурява достъп на студентите по всяко време и място до учебните материали – теоретични и практически.

В платформата, курсът на обучение е представен чрез ресурси под формата на теоретични материали, PowerPoint презентации, връзки към интернет сайтове, електронни списания, е-книги, електронна библиотека на БСУ, видео материали и др. ресурси.и др., и чрез разнообразни дейности за студентите - уроци, тестове, форуми за обсъждане.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Методи на преподаване

Учебният план предполага курсът по Методика на обучението по Околен свят, Човекът и природата и Човекът и обществото в НУ да бъде смесен – лекции+семинарни упражнения. С цел да се избегне преподаване на абстрактно-теоретично ниво и да се провокира мисленето на студентите, както и да се мотивира участието им като основен метод по време на лекциите се използва т.нар. интерактивна лекция.

Помощни методи на преподаване са: дискусионни методи; методи, генериращи идеи; ситуационни методи; презентационни методи.

Критерии за оценяване*

1. Критерии за допускане до изпит. До изпит се допускат студенти, които са:

 посетили 80% от присъствените часове по дисциплината;

 разработили материали, възложени за изпълнение по време на семестъра;

 разработили и защитили курсов проект.

 успешно издържали изпитен тест;

2. Семестриален изпит

Провежда се Тест по конспекта на дисциплината

3. Метод на формиране на семестриалната оценка

Крайната оценка по дисциплината се формира въз основа на всички изпълнени задания по дисциплината в указаните за това срокове, като 30% е тежестта на оценката е от защитата на курсовия проект.

****Забележка:***

Цялостна информация, свързана с описание на курса, очаквания към обучаемите, съдържание на курса, начин за получаване на студентските кредити по дисциплината, изпитен въпросник, литература за подготовка за изпита, оценяване по дисциплината са представени в електронния вариант на курса в MOODLE.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Алексиева, М. Проект „Училище на здравето“ – практическа реализация в началното училище, в: Здравословно и хуманно образование, „Фабер“, 2002, с. 368-373

2. Алексиева, М. Учене чрез опита – съвременна идея за обучение, том 4, Смолян, 2002

3. Вейл-Баре, А. Конструктивизмът и дидактиката в природонаучните дисциплини. В: Перспективи, No 2, Т. XXXI, 2001, с. 161-174

4. Вълчев, Р. Интерактивни методи и групова работа. С., 2004, 2006.

5. Герганов, Е. Класически и съвременни форми и методи на обучение, http://www.nbu.bg

6. Гюрова, В. и др. Интерактивността в учебния процес. С., 2006.

7. Гюрова, В. и др. Приключението учебен процес. С., 2006.

8. Държавни образователни стандарти, В: http://zareformata.mon.bg/dos.html

9. Епитропова, А., Б. Ангелова. Изучаване на човека и природата в началните класове. Пловдив, ИК Хермес, 2001.

10. Зафирова, Л. Педагогически възможности за практическо реализиране на интеркултурно образование в началното училище.

11. Мирчева, Ил. Многоперспективност при запознаване на учениците от ачалното училище с природната и социалната среда. В сб.: Обучение и възпитание в началните училища, детските градини и специалните училищни заведения. София, Изд. “Веда Словена-ЖГ”, 2004, 153-156.

12. Мирчева, Ил. Отворено обучение. С., ИК „Веда Словена – ЖГ”, 2013

13. Мирчева, Ил. Проблеми на дидактиката на родинознанието и природознанието. С., ИК „Веда Словена – ЖГ”, 2004.

14. Мирчева, Ил., Ел. Джамбазова. Докосване до природата. Активният контакт на детето от началното училище с природната среда.

15. Мюлер, Х.-Й. Философията за деца като педагогическо отношение и като принцип на обучение. Начално образование, 2008, кн. 1.

16. Петрова, В. Работата по проект. Стара Загора, ИК Кота, 2003.

17. Стаматова, Р. Екологичното образвание на учениците от I до IV клас / от теория към практика/. Бургас, Изд. „Марк“, 2007

18. Стаматова, Р. Основи на екологичното образование от V до VI клас /структурно-съдържателен модел/. Бургас, Изд. „Марк“, 2007

19. Стаматова, Р. Занимателни екологични аспекти при обучението по Роден край, Околен свят и Човекът и природата. Бургас, Изд. „Марк“, 2007

20. Стаматова, Р. Знанията за родния край – основа на ценностната система в началното училище. Иновации в обучението. Шумен, 2010

21. Стаматова, Р. Учебна програма по направление „Защитени зони територии“. Методически разработки, помагало за учители. Проект „Училището в моя роден град Бургас – любимо и незабравимо, 2010

22. Стефанова, Е. и др. За света около теб - интересно и забавно, учебно помагало за четвърти клас по Човекът и природата, Скорпио, София, 2022

23. Стефанова, Е. Интерактивна система за овладяване на медийните компетенции при взаимодействието "човек-общество" в първи клас, В. Търново, 2022

24. Учебна програма по “Околен свят” за втори клас, публикувана на интернет страницата на МОН: http://www.mon.bg/?go=page&pageId=1&subpageId=28

25. Учебна програма по “Околен свят” за първи клас, публикувана на интернет страницата на МОН: http://www.mon.bg/?go=page&pageId=1&subpageId=28

26. Учебна програма по “Човекът и обществото” за IV клас, публикувана на нтернет страницата на МОН : http://www.mon.bg/?go=page&pageId=1&subpageId=28

27. Учебна програма по “Човекът и обществото” за III клас, публикувана на интернет страницата на МОН : http://www.mon.bg/?go=page&pageId=1&subpageId=28

28. Учебна програма по “Човекът и природата” за IV клас, публикувана на интернет страницата на МОН : http://www.mon.bg/?go=page&pageId=1&subpageId=28

29. Учебна програма по “Човекът и природата” за III клас, публикувана на интернет страницата на МОН : http://www.mon.bg/?go=page&pageId=1&subpageId=28

30. Фогел, В. Как се учи учителят, С. 2007

31. Шрайер, Х. Що е проект?- Начално образование, Начално бразование, 2008, кн. 1.

32. Шренк, М. Водата. Идеи за проектноориентирано обучение. – Начално образование,2007

ИЗПИТЕН ВЪПРОСНИК :

ED 433

МЕТОДИКА НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ЧОВЕК-ОБЩЕСТВО И ЧОВЕК-ПРИРОДА В НУ

Лектор: проф. д-р Мария Алексиева

1. Същност, предмет и задачи на Методиката на обучение по Околен свят, Човекът и природата и Човекът и обществото в началното училище
2. Дидактически принципи в обучението по Околен свят, Човекът и природата и Човекът и обществото в началното училище
3. Урокът – основна организационна форма в обучението по Околен свят, Човекът и природата и Човекът и обществото в началното училище
4. Екскурзията – специфична организационна форма на обучение по Околен свят, Човекът и природата и Човекът и обществото в началното училище – функции, организация и провеждане
5. Методи на обучение, използвани при представяне на учебното съдържание по ОС, ЧП и ЧО – същност, класификация и характеристики.
6. Оценяване на знанията, уменията и компетентностите на учениците в обучението по ОС, ЧП и ЧО – същност и функции, Форми и методи за изпитване и оценяване.
7. Същност на отвореното обучение, форми, съдържателни и методически акценти, предимства и проблеми.
8. Обучение чрез метода на проектите. Организиране на проектни седмици.
9. Проблемно-ориентирано обучение при запознаването на учениците от началното училище с природата и със социалната среда – специфика, подходи и методи на обучение.
10. Съвременни концепции за реализиране на идеи за екологично образование в началното училище
11. Подходът на мозайката в обучението по ОС, ЧП и ЧО
12. Картографирането в обучението по ОС, ЧП и ЧО
13. Активизиране на познавателната дейност на учениците от НУ с помощта на игровия метод – видове игри в обучението по ОС, ЧП и ЧО
14. Място и роля на учебно-нагледните средства и ИКТ в обучението по ОС, ЧП и ЧО
15. Място на биологичните идеи в обучението по ОС и ЧП в началното училище

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА ПО ИЗПИТНИЯ ВЪПРОСНИК

1. Алексиева, М. Проект „Училище на здравето“ – практическа реализация в началното училище, в: Здравословно и хуманно образование, „Фабер“, 2002, с. 368-373
2. Алексиева, М. Учене чрез опита – съвременна идея за обучение, том 4, Смолян, 2002
3. Вейл-Баре, А. Конструктивизмът и дидактиката в природонаучните дисциплини. В: Перспективи, No 2, Т. XXXI, 2001, с. 161-174
4. Вълчев, Р. Интерактивни методи и групова работа. С., 2004, 2006.

5. Герганов, Е. Класически и съвременни форми и методи на обучение, http://www.nbu.bg
6. Гюрова, В. и др. Интерактивността в учебния процес. С., 2006.
7. Гюрова, В. и др. Приключението учебен процес. С., 2006.
8. Държавни образователни стандарти, В: http://zareformata.mon.bg/dos.html
9. Епитропова, А., Б. Ангелова. Изучаване на човека и природата в началните класове. Пловдив, ИК Хермес, 2001.
10. Зафирова, Л. Педагогически възможности за практическо реализиране на интеркултурно образование в началното училище.
11. Мирчева, Ил. Многоперспективност при запознаване на учениците от ачалното училище с природната и социалната среда. В сб.: Обучение и възпитание в началните училища, детските градини и специалните училищни заведения. София, Изд. “Веда Словена-ЖГ”, 2004, 153-156.
12. Мирчева, Ил. Отворено обучение. С., ИК „Веда Словена – ЖГ”, 2013
13. Мирчева, Ил. Проблеми на дидактиката на родинознанието и природознанието. С., ИК „Веда Словена – ЖГ”, 2004.
14. Мирчева, Ил., Ел. Джамбазова. Докосване до природата. Активният контакт на детето от началното училище с природната среда.
15. Мюлер, Х.-Й. Философията за деца като педагогическо отношение и като принцип на обучение. Начално образование, 2008, кн. 1.
16. Петрова, В. Работата по проект. Стара Загора, ИК Кота, 2003.
17. Стаматова, Р. Екологичното образвание на учениците от I до IV клас / от теория към практика/. Бургас, Изд. „Марк“, 2007
18. Стаматова, Р. Основи на екологичното образование от V до VI клас /структурно-съдържателен модел/. Бургас, Изд. „Марк“, 2007
19. Стаматова, Р. Занимателни екологични аспекти при обучението по Роден край, Околен свят и Човекът и природата. Бургас, Изд. „Марк“, 2007
20. Стаматова, Р. Знанията за родния край – основа на ценностната система в началното училище. Иновации в обучението. Шумен, 2010
21. Стаматова, Р. Учебна програма по направление „Защитени зони територии“. Методически разработки, помагало за учители. Проект „Училището в моя роден град Бургас – любимо и незабравимо, 2010
22. Стефанова, Е. и др. За света около теб - интересно и забавно, учебно помагало за четвърти клас по Човекът и природата, Скорпио, София, 2022
23. Стефанова, Е. Интерактивна система за овладяване на медийните компетенции при взаимодействието "човек-общество" в първи клас, В. Търново, 2022
24. Учебна програма по “Околен свят” за втори клас, публикувана на интернет страницата на МОН: http://www.mon.bg/?go=page&pageId=1&subpageId=28
25. Учебна програма по “Околен свят” за първи клас, публикувана на интернет страницата на МОН: http://www.mon.bg/?go=page&pageId=1&subpageId=28
26. Учебна програма по “Човекът и обществото” за IV клас, публикувана на нтернет страницата на МОН : http://www.mon.bg/?go=page&pageId=1&subpageId=28
27. Учебна програма по “Човекът и обществото” за III клас, публикувана на интернет страницата на МОН : http://www.mon.bg/?go=page&pageId=1&subpageId=28
28. Учебна програма по “Човекът и природата” за IV клас, публикувана на интернет страницата на МОН : http://www.mon.bg/?go=page&pageId=1&subpageId=28

29. Учебна програма по “Човекът и природата” за III клас, публикувана на интернет страницата на МОН : http://www.mon.bg/?go=page&pageId=1&subpageId=28
30. Фогел, В. Как се учи учителят, С. 2007
31. Шрайер, Х. Що е проект?- Начално образование, Начално бразование, 2008, кн. 1.
32. Шренк, М. Водата. Идеи за проектноориентирано обучение. – Начално образование, 2007